Rok VI Wilno, dn. 25 lutego 1932 r. Nr. 4

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE

WILEŃSKIE

PRENUMERATA: Rocznie 15 zł. Półrocznie 8 zł. Nr. pojed. 80 gr.

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Wilno, zaułek Bernardyński 6 m. 1

Konto P. K. O. № 80.833 lub № 81.418 Chrześcijański Bank Spółdzielczy na Antokolu w Wilnie.

OGŁOSZENIA: 1/1 strona 48 zł. 1/2 strony 24 zł. 1/4 strony 12 zł. 1/8 strony 8 zł.

Agnoscite quod agitis: imitamini quod tractatis. *Pont. Rom.*

DZIAŁ URZĘDOWY.

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

Dekret Kongr. Św. Oficjum w sprawie rękojmi przy małżeństwach mieszanych.

Niekiedy się zdarza, że zawiera się tak zwane mieszane małżeństwa pomiędzy katolikiem i niekatolikiem, czy to ochrzczonym czy też nieochrzczonym, po złożeniu wprawdzie wymaganych rękojmi, w taki jednak sposób i w takiej formie, że wypełnienie ich, zwłaszcza co do katolickiego wychowania dziatwy obojga płci, w niektórych krajach, wobec przeciwnych temu ustaw cywilnych, skutecznie nie mogą być popierane, a nawet, czy to przez władzę świecką, czy też przez duchownego heretyckiego, wbrew nawet woli rodziców, łatwo mogą być udaremnione.

Aby tak poważny przepis jak przyrodzonego tak i boskiego prawa, z wielką szkodą dusz niewinnych, nie został udaremniony, Ich Eminencje Najprzewielebniejsi Księża Kardynałowie, powołani do obrony wiary i obyczajów, na plenarnem zgromadzeniu, w środę, dnia 13 stycznia, 1932 r. odbytem, mając, na względzie pismo okólne Jego Świątobliwości, zaczynające się słowami *Casti connubii,* uważali za ścisły swój obowiązek pobudzić uwagę i uświadomić wszystkich Księży Biskupów i proboszczów oraz tych wszystkich, o których się mówi w kan. 1044, którzy posiadają władzę dyspensowania w wypadkach różności wyznania lub religji, aby tych dyspens nigdy nie udzielali, o ile nie będą wprzód złożone przez mających

zawrzeć małżeństwo rękojmie, których wierne wypełnienie nie będzie zagwarantowane nawet wobec praw cywilnych, którym ktoś z małżonków podlega, działających w miejscu aktualnego albo (w razie przewidzianej zmiany) mającego nastąpić ich zamieszkania, w przeciwnym wypadku sama dyspensa jest żadna i całkiem nieważna.

Tę zaś Ich Eminencyj uchwałę w czwartek, dnia 14 tegoż miesięca i roku, Jego Świątobliwość z Bożej Opatrzności Papież Pius XI potwierdził i rozkazał ogłosić, polecając tym, do kogo należy, ją zachować lub nakazać zachowanie.

(L. S.)

A. Subrizi,
Notarjusz. Kongr. Św. Ofic.

(*Acta Ap. Sedis*, t. 24, str. 25).

Sprawa beatyfikacji Wielebnej Sługi Bożej Gemmy (Małgorzaty) Galgani.

W d. 26 kwietnia r. b. odbędzie się zgromadzenie przedwstępne Św. Kongr. Obrz. w sprawie cudów, otrzymanych za wstawiennictwem Wiel. Sługi Bożej Gemmy Galgani.

(*Acta Ap. Sedis*, t. 24, str. 30).

ZARZĄDZENIA ORDYNARJATU ARCYBISKUPIEGO.

Zmiana w porządku wizytacji kanonicznej.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA

Wilno, dnia 20 lutego 1932 r. Nr. 6188/L.

Kurja powiadamia, iż w porządku wizytacji kanonicznej J. E. Księdza Arcybiskupa - Metropolity w 1932 roku zajdzie następująca zmiana: 28 kwietnia godz. 17 (5 wiecz.) — Mosty, 29 kwietnia godz. 7 rano — Mikielewszczyzna.

Ks. J. Poniatowski
w/z Kanclerza Kurji.

ZARZĄDZENIA PRAWNO - PAŃSTWOWE.

Wyrok Sądu Najwyższego w sprawie podatku majątkowego od xx. proboszczów.

Odpis. Sąd Najwyższy, Izba III Cywilna. Warszawa, dnia 12. VI. 1928 r., Nr. III. 1. Rw. 1231/28/1.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Sąd Najwyższy jako Sąd Rewizyjny pod przewodnictwem S. S. N. Fedyńskiego, a w obecności S. S. N. Dr. Bresiewicza i S. S. N. Bańkowskiego, jako sędziów, w sporze ks. Klemensa Sluzara, gr.-kat. proboszcza w Suszczynie, powoda zastąpionego przez adwokata Dra Romana Sluzara, przeciw Skarbowi Państwa, pozwanemu zastąpionemu przez Prokuratorję Generalną Rz. P. Oddział we Lwowie, o zastanowienie egzekucji admin. odnośnie do styrty pszenicy, zajętej w Suszczynie, celem ściągnięcia podatku majątkowego wymierzonego probostwu,— wskutek rewizji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnopolu jako Sądu Odwoławczego z dnia 20 lutego 1928 r. L. cz. Bc. III. 35/28/2, którym ten Sąd na odwołanie pozwanego zmienił wyrok Sądu powiatowego w Mikulińcach z dnia 24 listopada 1927 r. L. cz. C. III. 10/27/8, na posiedzeniu niejawnem,

postanowił:

1. Uwzględnić rewizję, zmienić zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego i przywrócić wyrok Sądu powiatowego do mocy prawnej.

2. Przysądzić powodowi koszta przewodu na skutek środków prawnych w ilości 89 złotych 95 gr., które mu Skarb Państwa winien zapłacić w ciągu dni 14 pod zagrożeniem przymusowego ściągnięcia.

Uzasadnienie.

Z podniesionych w rewizji przyczyn rewizyjnych z § 503 L. 3 i 4 p. c. nie można ostatniej odmówić słuszności.

Podatek majątkowy wymierza się odrębnie probostwu, osobie prawnej (kan. 1410 kod. kan.), jako właścicielowi majątku, a odrębnie beneficjatowi, użytkowcy (Art. 2 L. 1 i 4 ustawy z d. 11/8 1923 r. Poz. 746 D. U. i § 17 rozp. Min. Sk. z d. 15/11 1923 r. Poz. 996 D. U.). Należność podatku wymierzonego probostwu korzysta z pierwszeństwa ustawowego na całym majątku probostwa (art. 57 ustawy z r. 1923). Że beneficjat niema obowiązku płacenia tego podatku z własnych dochodów, to wynika także z art. 1 z d. 18/7 1924. Poz. 714 D. U. i § 1 L. 3 rozp. Min.

Do Sądu Okręgowego *w Tarnopolu.*

Skar. z d. 29/12 1924. Poz. 28/25 D. U., które zezwalają beneficjatowi na zapłacenie tego podatku z ceny częściowej sprzedaży majątku plebańskiego. Wobec tych przepisów § 512 kod. cyw. nie może nakładać na beneficjata obowiązku płacenia podatku majątkowego, wymierzonego probostwu.

Tego stanu rzeczy nie zmienia dawny przepis § 40 ustawy z d. 7/5 1874 L. 50 D. P. P., który artykułami I, XV i XXV konkordatu z d. 10/2 1925 Poz. 501 D. U. został uchylony (por. także Okólnik Prezesa Rady Min. z d. 26/8 1925 Monitor Nr. 204).

Ponieważ zaś Sądy I i II orzekły prawomocnie, że powód skutkiem zebrania plonów stał się jako beneficjat ich właścicielem, przeto w myśl § 37 ord. egz. może się słusznie domagać zastanowienia egzekucji Skarbu, prowadzonej na tych plonach, celem ściągnięcia podatku należnego od beneficjum.

Sąd Najwyższy nie wchodzi już zatem w ocenę, czy uposażenie proboszcza w naturze podlega ograni-

czeniu egzekucji w myśl art. 47 ustawy z d. 17/2 1922 Poz. 164 D. U. o państw. służbie cyw. i art. V Konkordatu.

Orzeczenie o kosztach przewodu na skutek środków prawnych polega na § 50 i 41 p. c.

Załączniki przedstawienia zwraca się oprócz dwóch urzędowych odpisów.

(—) Dworski.

Za zgodność
(—) Endert
w/z Naczelny Sekretarz
Sądu Najwyższego.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Przemówienie Ojca św. Piusa XI nadawane przez radjo w dniu 12 lutego z Bazyliki Watykańskiej.

Spodobało się dobroci i Boskiemu miłosierdziu, że po dziesięciu latach pontyfikatu doczekaliśmy raz jeszcze tej rocznicy, którą wasz miły i pobożny udział czyni nader uroczystą i pocieszającą, słodką i drogą ulgą w przygniatającym ciężarze wdzięczności i odpowiedzialności, która zwłaszcza po skończonem dziesięcioleciu sprawia, że jesteśmy dłużnikami wobec Boga i wobec ludzi. Zrządzeniem Opatrzności Bożej dzieje się to wszystko w chwili powszechnej udręki, tak dotkliwego cierpienia w społeczeństwie ludzkiem, tak gnębiącej troski jego kierowników, tak lękliwego poszukiwania pokoju i sposobów, które mogłyby go nam zapewnić. Wiemy o tem, że wskutek zbiegu tego rodzaju okoliczności wiele Naszych dzieci wielkiej katolickiej rodziny, co więcej — olbrzymiej rodziny ludzkości, pragnie tak, jak wy zbliska, tak oni zdaleka, przez fale radjowe usłyszeć słowa Ojca i mieć od Zastępcy Chrystusa słowa światła i umocnienia. Najświętsza Niepokalana Dziewica, której w dniu wczorajszym obchodziliśmy pamiątkę łaskawego objawienia się w Lourdes, raczyła Nas natchnąć, ażebyśmy uczynili zadość temu miłosnemu pragnieniu, zapraszając wszystkich, i tych, co są blisko, i tych, co są daleko, by się zwrócili w kornej modlitwie do Boga Stwórcy Pana, Rządcy świata i narodów, przywodząc sobie na pamięć i zmywając łzami skruchy nasze winy, które uzbrajają sprawiedliwość Bożą, i składając na łono Jego nieprzebranego miłosierdzia nasze strapienia, szukali u Niego i w Jego oświecającej łasce pokoju i środków, prowadzących do niego, a które zdają się wymykać z rąk skwapliwie poszukującej ludzkości. Prosimy was, żebyście to uczynili, posługując się słowami liturgji kościelnej, tej mistrzyni

modlitwy, słowami, które wkłada w usta i w serca nasze i poleca naszemu rozważaniu. Módlmy się przeto, złączeni sercem i duchem: „Boże, którego winy nasze obrażają a skrucha czyni łaskawym, racz miłosiernie wejrzeć na korne modlitwy ludu Swojego, a kary, któreśmy przez winy nasze zasłużyli, racz łaskawie odwrócić”.

Liga świętości kapłańskiej.

Św. Paweł, pisząc w liście do Żydów (5.2) o własnościach kapłana, zauważa, że i on potrzebuje ofiary za grzechy, *„ponieważ i sam jest obleczon słabością“*. Któż z nas nie doświadcza codziennie swej krewkości? Do tak wysokiej godności wyniesieni, ponad innych wiernych upodobnieni do Chrystusa przez charakter sakramentalny i z Nim ściśle zjednoczeni, powinniśmy także trybem życia naszego górować ponad otoczeniem, wznosić się ponad szarzyznę tego życia ziemskiego i dążyć do ideału kapłana Chrystusowego, o którymby można było powiedzieć, że to „alter Christus“.

Atoli rzeczywistość odbiega daleko od tego ideału. Jeszcze dobrze, jeżeli całkiem nie porzucamy pracy nad sobą, jeżeli się pniemy do góry, by choć w części dopiąć owego ideału. Ale jakże to trudno przychodzi. Natura ułomna, różne namiętności ludzkie wciąż ściągają nas z tych wyżyn. Sami o swoich siłach nie potrafimy długo trwać w tym wysiłku, potrzebujemy do tego pomocy drugich.

Kapłan dobrego ducha, któremu naprawdę chodzi o to, by w dobrem wytrwać, by być godnym kapłanem i stać na wysokości swego powołania, oglądać się będzie za tą pomocą. I gdzież ją znajdzie? Czy u zwykłych wiernych? Nie. Wszak oni bardziej niż on tej pomocy potrzebują i z natury rzeczy na kapłana się oglądają, aby im pomógł do dobrego. Ani im na myśl nie przyjdzie, by mieli jeszcze kapłana wspomagać, choćby to zresztą poniekąd mogli uczynić za pośrednictwem modlitwy. A ileż to jest takich, co będą kapłanów krytykować, potępiać, a nigdy się za nich nie pomodlą. Nie pozostaje nam tedy nic innego, tylko musimy sami nawzajem o sobie pamiętać i za siebie się modlić. W tym celu powstały różne stowarzyszenia kapłańskie, mające za cel wzajemne wspomaganie się zwłaszcza przez modlitwę. Do nich należy Unja apostolska, Stowarzyszenie adoracji N. Sakramentu, Liga świętości kapłańskiej i t. p.

Temu ostatniemu stowarzyszeniu pragnę tu kilka słów poświęcić.

„Liga świętości kapłańskiej“ jest to stowarzyszenie ascetyczne; zawiązane we Francji w 1901 r., wnet rozszerzyło się po całym świecie tak, że obecnie liczy ok. 10.000 członków, w tem ok. 200 w Polsce. Każdy przyzna, że to jeszcze zbyt szczupła liczba.

„Liga świętości kapłańskiej“ nie nakłada na swych członków jakichś ciężarów, obowiązków nowych, trudnych do wykonania; pod tym względem jest mniej wymagająca, niż inne tego rodzaju stowarzyszenia kapłańskie, żąda jedynie: 1) żeby każdy członek utrzymywał się w stanie łaski poświęcającej i 2) żeby drugim swym braciom kapłanom dopomagał do wytrwania w dobrem.

Pierwszy obowiązek nie przynosi nic nowego, boć przecież do tego jest każdy z natury rzeczy obowiązany. Liga pragnie jednak i od siebie ten obowiązek podkreślić i przynagla swych członków, którzyby się dopuścili grzechu śmiertelnego, do rychłego odzyskania stanu łaski poświęcającej tem, że ich, acz w sposób niedostrzegalny, wyklucza ze swego grona, dopóki się przez spowiedź lub akt żalu doskonałego nie oczyszczą. Oczywiście, że członek Ligi, jako szczególniejszy czciciel N. Serca Jezusowego, któremu się zaofiarowuje w dniu swego wstąpienia do Ligi, nie pozostanie na tym najniższym stopniu świętości, ale będzie się starał postępować co raz wyżej, zbliżyć się bardziej do tego Boskiego Serca, przejmować się Jego uczuciami, jednoczyć się z Niem. W tym celu poleca się członkom ponawiać codziennie swe zaofiarowanie Sercu Jezusowemu, uczcić to Boskie Serce przez odprawianie w pierwszy piątek miesiąca Mszy wotywnej o N. Sercu Jezusowem, na co pozwala przywilej dany członkom Ligi.

Drugi obowiązek to jest obowiązek modlitwy za innych członków Ligi; jest wprawdzie on dodatkiem do naszych zwykłych obowiązków, ale jakże ten dodatek powinien być drogim dla każdego kapłana! Jakże nam powinno na tem zależeć, żeby się utrzymywał dobry duch kapłański, zwłaszcza wpośród członków Ligi! Jeżeli chcemy, żeby się drudzy za nas modlili, to i my musimy za drugich się modlić. Jakież tedy praktyki nakłada w tym celu Liga swoim członkom? Przedewszystkiem ofiarę Mszy św. Najprzód w dniu wstąpienia do Ligi każdy członek winien koniecznie odprawić Mszę św. na intencję członków Ligi tak żywych, jak zmarłych; nadto co roku odprawia każdy jedną Mszę św. na tęż intencję. Jakaż to korzyść! Za jedną Mszę św., odprawioną na intencję Ligi, ma członek udział w 10.000 Mszy śś., odprawionych przez innych członków Ligi i to nietylko za swego życia, ale

i po śmierci! Nadto poleca się codzienną pamięć o członkach Ligi w „Memento“ tak za żywych, jak i za zmarłych. Owszem, przy codziennem zaofiarowaniu się N. Sercu Jezusowemu oddaje członek temu Boskiemu Sercu wszystkie swe dobre uczynki oraz każdą Mszę św. o tyle, o ile bez szkody dla tego, na którego intencję Msza św. się odprawia, może jej owocami rozporządzać, a ofiaruje na intencje Serca Jezusowego, a zwłaszcza za kapłanów. W ten sposób wznoszą się nieustannie do tronu Bożego modły i ofiary za członków Ligi nie o ziemskie dobra, ale o uproszenie im łaski wytrwania w dobrem, w służbie Bożej. Te błagania muszą być miłe Bogu, miłe Sercu Jezusowemu. Jest to prawdziwa krucjata, która niechybnie osiągnie swój skutek; powiada bowiem św. Paulin (Breviar. dn. 22.6, lect. 9): „Co innego, gdy ty sam się modlisz za siebie, a co innego, gdy rzesza wznosi swe modły za ciebie“. Od siebie zaś możemy dodać: „Co innego, gdy rzesza wybranych sług ołtarza zanosi modły i ofiary za ciebie“. Takiego błagania, popartego Naśw. Ofiarą ołtarza nie może Pan Bóg odrzucić.

Któżby mógł być na to obojętnym? Któżby nie zapragnął zostać członkiem Ligi, żeby sobie za życia i po śmierci zapewnić tyle modłów i ofiar Mszy śś., zwłaszcza, że jeżeli tak mało kto pamięta o kapłanach za ich życia, żeby się za nich pomodlić, to tem bardziej po śmierci bywają oni zapomnieni.

Kto może należeć do Ligi? Każdy bez wyjątku kapłan, czy to świecki, czy zakonny, byle miał dobrą wolę wypełniania zobowiązań Ligi. Przynależność do innego stowarzyszenia kapłańskiego nie stanowi wcale przeszkody, tak jak nią nie jest stan zakonny. Owszem, większy udział w dobrach duchownych, w modlitwach i Mszach śś. przyniesie tylko tem większą korzyść i dopomoże do spełniania wszystkich obowiązków. Niewątpliwie jednak szczególnie pożądanem jest przystąpienie do Ligi tych kapłanów, którzy jeszcze nie mają oparcia o inne tego rodzaju stowarzyszenia ascetyczne.

Cóż tedy trzeba uczynić, żeby być przyjętym do Ligi świętości kapłańskiej?

Zgłosić się do dyrektora krajowego, którym jest podpisany (adres: *Tuchów, woj. krakowskie*). Podać swój dokładny adres (pocztę i wojew.). Oznaczyć 1-o dzień, w którym się chce odprawić Mszę św. na intencję Ligi; dobrze będzie podać taką datę, żeby dyrektor miał czas nadesłać jeszcze przed tym terminem kartę wpisową i ustawy Ligi wraz z przepisanemi formułami modlitw; albowiem po odprawieniu owej Mszy św. na intencję

Ligi, trzeba także zaofiarować się Boskiemu Sercu Jezusowemu podług formuły, podanej tamże pod nr. I. — Oznaczyć 2-o datę, kiedy kto chce ofiarować doroczną Mszę św. na intencję Ligi; dobrze będzie obrać na ten cel jakąś datę pamiętną w swem życiu. np. rocznicę święceń kapłańskich lub inną podobną. Termin ten nie obowiązuje jednak tak dalece, żeby nie można było dla wszelkiej rozumnej przyczyny przenieść tej Mszy na inny dzień wolny. Poleca się nadto przed wstąpieniem do Ligi odprawić spowiedź św. — To wystarcza, aby być przyjętym do Ligi.

Zaleca się utrzymywanie pewnej łączności z Ligą. Wprawdzie nie wymaga się wcale, żeby donosić dyrektorowi krajowemu o odprawionej Mszy św. na intencję Ligi, atoli bardzo się poleca dać jakikolwiek znak życia, choćby przez doniesienie o zmianie adresu i t. p. Do utrzymania tej łączności służy także maleńki kwartalnik, wydawany przez Generalny sekretarjat Ligi w Amiens we Francji. Chociaż przeważna część artykułów drukowana jest tam w języku francuskim, który nie dla każdego jest dostępny, to jednak jeden lub drugi jest w języku łacińskim; nadto ogólne zainteresowanie może obudzić wykaz zmarłych członków Ligi. Wreszcie samo otrzymanie z poczty kwartalnika już jest poniekąd przypomnieniem obowiązków Ligi. Członkowie nie mają składki obowiązkowej; Zarząd liczy jedynie na dobrowolne datki, które można uiścić za pomocą blankietu P.K.O Nr. 153.733 z podaniem celu: „na Ligę”. Zaraz jednak zaznaczam, że kwestja pieniężna nie powinna wcale stanowić przeszkody do wstąpienia do Ligi, ponieważ tu chodzi o ideał nadprzyrodzony, nie o cele materjalne.

Jeszcze słówko o przywilejach, nadanych członkom Ligi, które dla niejednego stanowią motyw decydujący. Nie są one nadzwyczajne, bo zresztą Liga nie potrzebuje tego środka przynęty, ponieważ duchowne korzyści, o których wyżej była mowa, są o wiele silniejszą do wstąpienia pobudką. Następujące przywileje posiadają członkowie Ligi: Co do Mszy św. — jest przewilej odprawiania w pierwszy piątek miesiąca wotywy o N. Sercu Jezusowem per modum votivae solemnis, na tych samych warunkach, co uroczysta Msza o N. Sercu Jezusowem. Co do Brewjarza — wolno antycypować Jutrznię i Laudesy już w południe. Nadto liczne odpusty zupełne: w dniu wstąpienia do Ligi, w dniu odprawienia dorocznej Mszy św. na int. Ligi, kilkadziesiąt razy w roku w różne uroczystości, wyliczone w wykazie przywilejów; nadto, o ile członkowie ponawiają codziennie swe zaofiarowanie N. Sercu Jezusowemu, oraz mają intencję przyjmować Komunję

św. na wynagrodzenie P. Jezusowi za zniewagi, to mają udział w odpustach, nadanych „Apostolstwu modlitwy“ i „Stowarzyszeniu Komunji wynagradzającej“ i mogą nietylko co tydzień, ale nawet codziennie dostępować odpustu zupełnego.

Wspomagajmy się tedy nawzajem w trudnem dziele wytrwania na wysokości powołania kapłańskiego, a sprawdzi się na nas słowo Mędrca Pańskiego (Prov. 18.19): *„Brat, który wspomagany bywa od brata, jest jako miasto mocne“*.

O. K. Smoroński C. SS. R.

Instrukcja Archid. Inst. Akcji Katol. o zorganizowaniu Akcji Katolickiej na parafji.

(Wilno, dn. 1. XII. 1931 r. L. dz. 719/31).

Praca przygotowawcza. Tymczasowe Parafjalne Komitety Akcji Katolickiej. Zarządy Parafjalne Akcji Katolickiej.

1. Dla zorganizowania Akcji Katolickiej na parafji potrzebna jest *praca przygotowawcza.*
2. *Praca przygotowawcza* jest obowiązkiem duszpasterza. W pracy przygotowawczej duszpasterz jest inicjatorem i wykonawcą.
3. *Praca przygotowawcza polega* na:
   1) zapoznaniu się duszpasterza z zasadami Akcji Katolickiej,
   2) skupieniu dokoła siebie garstki ludzi świeckich (od 5 do 12 osób),
   3) pouczeniu tych ludzi o zasadach Akcji Katolickiej.
4. *Zapozna się duszpasterz z zasadami Akcji Katolickiej* przez:
   A. *przestudjowanie* następujących książek:
   I. a) Ks. St. Adamski: „Duchowieństwo a Akcja Katolicka“,
   b) Ks. Cz. Kaczmarek: „Podstawy i organizacja Akcji Katolickiej“.
   II. *okólników i czasopism:*
   a) okólnik w sprawie ujęcia Akcji Katolickiej w oświetleniu J. Św. Ojca Św. Piusa XI i JE. Ks. Arcybiskupa-Metropolity Wileńskiego,
   b) „Ruchu Katolickiego“ — organ Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 22, IV p. (należy zaprenumerować),
   c) „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“ — Organ Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Wilnie, Metropolitalna 1. (należy zaprenumerować).

B. *Ustawiczne studjowanie* dzieł, broszur i t. d., wydanych przez Naczelny Instytut Akcji Katolickiej w Polsce i Archidiecezjalne Instytuty Akcji Katolickiej.

Katalog bibliografji Katolickiej w Polsce można nabyć w składnicy Związku Młodzieży Polskiej w Wilnie, ul. Metropolitalna 1.

5. Skupić dokoła siebie garstkę (5-12 osób) ludzi świeckich należy w najprymitywniejszej organizacji przygotowawczej pod nazwą: „Tymczasowy *Parafjalny Komitet Akcji Katolickiej*“, Komitety w większości parafij istnieją już od czerwca 1930 roku.

6. *Do zorganizowania i pracy* w „Tymczasowych Parafjalnych Komitetach Akcji Katolickiej“ służą następujące wskazówki:

   1. Okólnik w sprawie ujęcia Akcji Katolickiej w oświetleniu J. Św. Ojca Św. Piusa XI i JE. Ks. Arcybiskupa-Metropolity Wileńskiego (Do nabycia w składnicy Związku Młodzieży Polskiej w Wilnie, Metropolitalna 1. *na wyczerpaniu*).
   2. „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“ — artykuły:
      a) w N-rze 1 — „Organizacje religijne a organizacje Akcji Katolickiej“,
      b) w N-rze 4 — „Tymczasowe Parafjalne Komitety Akcji Katolickiej“,
      c) w N-rze 5 — „Program i plan pracy dla Tymczasowych Parafjalnych Komitetów Akcji Katolickiej względnie Zarządów Parafjalnych Akcji Katolickiej“.

7. Tymczasowe Parafjalne Komitety Akcji Katolickiej są organizowane dlatego, by:

   1. dać możność poznania ludzi do prowadzenia Akcji Katolickiej na parafji,
   2. wyrobić ich na przyszłych kierowników organizacji Akcji Katolickiej.

8. Tymczasowe Parafjalne Komitety Akcji Katolickiej *mają pracować według wskazówek, podanych w Nrze 5 „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“* w artykule „Program i plan pracy dla tymczasowych Parafjalnych Komitetów Akcji Katolickiej, względnie Zarządów Parafjalnych Akcji Katolickiej“.

9. Tymczasowe Parafjalne Komitety Akcji Katolickiej winny być zamienione na Zarządy Parafjalnej Akcji Katolickiej wtedy, gdy:

1. praca przygotowawcza zostanie ukończona (t. j. gdy będą wypełnione punkty niniejszej Instrukcji od 1 do 8-go),
2. są dostatecznie wyrobieni ludzie świeccy, którzy potrafią prowadzić Akcję Katolicką sami.

10. *Za pracę przygotowawczą, za zorganizowanie Akcji Katolickiej na terenie parafji są odpowiedzialni wyłącznie duszpasterze.*

11. *Zarząd Parafjalnej Akcji Katolickiej jest normalną* organizacją Akcji Katolickiej na parafji, skupiającą w sobie przedstawicieli organizacyj Akcji Katolickiej i organizacyj innych specjalnie przyjętych, a istniejących na terenie parafji (§ 3 Regul. Par. Akc. Kat.).

12. W stosunku do Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej i niżej wymienionych organizacyj Akcji Katolickiej *jest Ksiądz Proboszcz Asystentem Kościelnym.*:
   1. katolickiego Stowarzyszenia Mężczyzn,
   2. katolickiego Stowarzyszenia Polek,

   a w stosunku do:
   3. Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej Męskiej,
   4. Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej Żeńskiej jest *Ksiądz Proboszcz Protektorem.*

13. *Na czele Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej stoi Prezes,* który:
   1. kieruje pracami Zarządu,
   2. jest wykonawcą zarządzeń Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej i uchwał Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej,
   3. jest przedstawicielem Akcji Katolickiej w parafji,
   4. podpisuje zobowiązania, oświadczenia i listy Zarządu.

14. *Prezesem Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej* może zostać osoba, która odpowiada następującym warunkom:
   1. jest wierzącym i praktykującym katolikiem,
   2. ma dostateczne wyrobienie organizacyjne,
   3. jest poważana powszechnie,
   4. ma wpływ w parafji i
   5. jest energiczna.

15. Należy położyć szczególny nacisk na wynalezienie, a po wynalezieniu na przygotowanie Prezesa, któryby stał na wysokości zadań Akcji Katolickiej w parafji. *Jest to sprawa bardzo ważna.*

16. Zorganizować Zarząd Parafjalnej Akcji Katolickiej należy w sposób następujący:

1. Ks. Proboszsz przedstawia na pismie do Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Wilnie (Metropolitalna 1) kandydata na prezesa Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej, celem zatwierdzenia.
2. Po otrzymaniu zatwierdzenia prezesa ks. Proboszcz przystąpi do powołania Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej.
3. Zarząd Parafjalnej Akcji Katolickiej powstaje w sposób następujący:
   a) prezesi i prezeski istniejących organizacyj Akcji Katolickiej wchodzą z urzędu,
   b) oraz kilka osób wybitnych katolików w parafji zaproszonych na wniosek ks. Proboszcza.
4. Zarząd Parafjalnej Akcji Katolickiej nie powinien przekraczać 7 osób.
5. Wykaz osób, będących w Zarządzie Parafjalnej Akcji Katolickiej, należy przesłać do Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Wilnie (imię, nazwisko, wiek, stanowisko społeczne, adres: poczta i miejsce).

17. *Wobec Władz administracyjnych* Zarząd Parafjalnej Akcji Katolickiej nie potrzebuje być zarejestrowany. Jest on oddziałem Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Wilnie, który jest osobą prawną prawa kościelnego, erygowaną przez Ordynarjusza w myśl kanonów 1489-1494 oraz art. XVI i XVII konkordatu. Do prawnej działalności Zarządu Parafjalnego Akcji Katolickiej należy uzyskać przyjęcie do Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej.

18. *Program i plan dalszej działalności.* Zarząd Parafjalnej Akcji Katolickiej opracowuje stosownie do swych potrzeb miejscowych program i plan swej działalności, biorąc pod uwagę wskazówki zawarte w N-rze 5 „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“ w artykule p. t. „Program i plan dla Tymczasowych Parafjalnych Komitetów Akcji Katolickiej, względnie Zarządów Parafjalnych Akcji Katolickiej”.

19. Zarządy Parafjalnej Akcji Katolickiej obowiązane są prenumerować 1 egz. „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“. Wskazanem jest, by „Wiadomości“ prenumerowała każda organizacja Akcji Katolickiej, jak również poszczególne osoby świeckie.

20. **Przy organizacji Wydziałów Parafjalnych „Caritas“ należy stosować się do wskazówek, podanych w N-rze 5 „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezjj Wileńskiej“.**

(c. d. n.)

KRONIKA KOŚCIELNA I RELIGIJNA.

I. Kronika archidiecezjalna.

Uroczystości papieskie w Wilnie i archidiecezji.

Rocznicę elekcji i koronacji Ojca św. Piusa XI. Wilno i cała archidiecezja obchodziła bardzo uroczyście, podkreślając znaczenie obchodów tą okolicznością, że tegoroczna rocznica jest dziesiątą—rządów Jego Świątobliwości. Główne uroczystości odbyły się w dniu 14 lutego. Oprócz uroczystych nabożeństw we wszystkich kościołach, odbyły się w wielu miejscowościach akademje ku czci Ojca Świętego. Na ręce J. E. Ks. Arcybiskupa nadesłano liczne prośby o oświadczenie Ojcu św. uczuć synowskiego przywiązania do Jego Dostojnej Osoby, tak drogiej sercu polskiemu, oraz niezachwianej wierności względem Stolicy Piotrowej. To też Arcypasterz nietylko w swojem, lecz w całej archidiecezji wileńskiej imieniu, złożył Jego Świątobliwości hołd wiernych i oddanych serc z życzeniami długich lat i pociechy z oglądania owoców niestrudzonej pracy. Na uroczystem nabożeństwie, odprawionem w Bazylice Metropolitalnej przez J. E. Ks. Arcybiskupa Metropolitę, byli obecni: przedstawiciele Władz państwowych z p. wojewodą Beczkowiczem na czele, prezydent m. Wilna p. Folejewski, senat Uniwersytetu Stefana Batorego z rektorem p. dr. Januszkiewiczem. Delegacje i poczty sztandarowe licznych organizacyj katolickich wypełniły całą główną nawę świątyni.

O godz. 1-ej po poł. w Sali Miejskiej odbyła się uroczysta Akademja w obecności J. E. Ks. Arcybiskupa Jałbrzykowskiego, J. E. Ks. Biskupa Michalkiewicza, p. wojewody Beczkowicza, J. M. p. rektora Januszkiewicza i licznie zebranej publiczności. Akademję zagaił p. dyrektor Niżyński, a prelekcję na temat „Pius XI — ogniwem w łańcuchu zastępców Chrystusa“ wygłosił p. dr. St. Cywiński, profesor U. S. B. Śpiew solowy p. Wandy Biszewskiej, deklamacje p. Wyrwicz-Wichrowskiego i produkcje chóru „Echo“ pod dyr prof. Kalinowskiego uzupełniły program akademji.

Z wielu miast i miasteczek archidiecezji nadchodzą wieści o podniosłych uroczystościach z powodu rocznic Ojca św.

Wyjazd J. E. Ks. Arcybiskupa-Metropolity.

Od 23 do 25 lutego r. b. J. E. Ksiądz Arcybiskup był nieobecny w Wilnie z powodu konferencji Episkopatu w Warszawie, w której brał udział.

Kurs organistowski.

W związku z „Dniem Liturgicznym i śpiewu religijnego“ odbył się w Wilnie w dniach 16—19 lutego r. b. kurs przeszkolenia organistów. Z 13 dekanatów przyjechało 117 organistów. Wykłady prowadzili ks. prof. dr. W. Urmanowicz i p. prof. W Kalinowski. Jednocześnie wygłoszono kilka wykładów o Akcji Katolickiej.

23—26 lutego rb. odbył się takiż kurs w Święcianach dla 6 dekanatów. Na kurs przybyło 50 organistów.

Tydzień misjologiczny.

Akademickie Koło Misyjne U.S.B. w Wilnie zorganizowałoTydzień misjologiczny, który się odbędzie w dniach 21—28 lutego r. b. w sali Śniadeckich U. S. B. Tydzień ten ma zaznajomić słuchaczy z ideą misyjną Kościoła. Wykłady wygłoszą pp. profesorowie Bossowski, Cywiński, Glaser, Limanowski i ks. Rzymełka.

Poświęcenie kościoła w Podświlu (dek. głębocki).

W dzień uroczystości Matki Boskiej Gromnicznej odbyło się poświęcenie nowozbudowanego kościoła w Podświlu, pow. dziśnieńskiego. Świątynia została zbudowana z inicjatywy pp. oficerów i podoficerów bataljonu Korpusu Ochrony Pogranicza, konsystującego w Podświlu. Komitet budowy kościoła pod przewodnictwem p. por. Burhardta potrafił pozyskać dla zamierzonego dzieła miejscowe ziemiaństwo i ludność wiejską. Wspólnemi siłami w ciągu dwóch lat zbudowano kościół, drewniany wprawdzie, ale dość duży i pięknej struktury, harmonizujący swym wyglądem z tłem krajobrazu puszczy Hołubickiej. Poświęcenia dokonał, z delegacji Księdza Arcybiskupa-Metropolity Wileńskiego, ks. Dr. Jan Ellert. Kazanie okolicznościowe wygłosił ks. Kapelan Nowak. Kościół w Podświlu jest pięknem świadectwem, że tradycja polska, przepojona duchem katolickim, żyje w sercach dzisiejszych rycerzy kresowych i naszej kresowej ludności.

X. J. E.

Zaniewicze (dek. łunnieński).

Do kościoła parafjalnego w Zaniewiczach ostatniemi czasy został nabyty przez parafjanina, p. Michała Zaniewskiego, kosztem 1000 zł. nowy dzwon, ważący 144 klgr. z okuciem. Proboszcz miejscowy i parafjanie będą prosili J. E. Księdza Arcybiskupa-Metropolitę o poświęcenie tego dzwonu w czasie wizytacji pasterskiej, która się odbędzie w Zaniewiczach dnia 28 kwietnia r. b.

Jaszuny (dek. trocki).

W latach 1928 - 1930, staraniem właścicieli majątku miejscowego oraz ludności katolickiej Jaszun, okolicznych wsi i zaścianków, zbudowany został kościółek nawpół murowany nawpół drewniany w nadziei utworzenia nowej parafji. Ludność odczuwała potrzebę kościoła, gdyż do parafjalnego kościoła w Rudnikach było klm. 12; droga wiodła przez błota, las, rzadko więc kto chodził do owego kościoła. W maju r. ub. J. E. Arcypasterz Wileński rektorem kościoła jaszuńskiego i nowotworzącej się parafji jaszuńskiej naznaczył ks. Tadeusza Sieczkę.

Pierwszem zadaniem ks. rektora było wybudować plebanję. To też zakrzątnięto się około tego raźnie. Budowa plebanji została ukończona w połowie miesiąca października r. z., a dnia 28 tegoż miesiąca odbyło się jej poświęcenie. Następnie staraniem ks. rektora ogrodzony został cmentarz jaszuński.

Wyjątkowej wprost pomocy Opatrzności przypisać należy sporządzenie dzwonów w tych tak ciężkich czasach. Stało się jednak tak, że najubożsi nieśli ostatni swój grosz na ten cel i wkrótce, bo 1 listopada r. z., poświęcono i zawieszono nowe dzwony.

Są jednak i na tej nowej placówce trudności i to z tej strony, z której najmniej należałoby ich oczekiwać, a mianowicie ze strony garstki młodzieży miejscowej, podburzanej przez wrogów Kościoła. Młodzież ta nietylko nie chce przyłożyć ręki do zaopatrzenia swego kościoła w potrzebne rzeczy, lecz jawnie występuje przeciwko wszelkim poczynaniom, zmierzającym do podniesienia i poprawy obyczajów i oświaty na zasadach katolickich. Smutny to, oczywiście, objaw. Jest jednak nadzieja, że przy pomocy Bożej i on przeminie. Nowa placówka religijna będzie tu spełniała swoją rolę.

X. Sz. Ka.

II. Kronika krajowa.

Konferencja Księży Biskupów Polski.

W dniach 16 i 17 b. m. odbyła się w Warszawie pod przewodnictwem J. E. Ks. Kardynała Al. Kakowskiego konferencja Księży Biskupów Polski, na której omawiano szereg aktualnych spraw, związanych z życiem religijnem i wewnętrznem Kościoła.

Listy Pasterskie Księży Biskupów.

W Liście Pasterskim na Wielki Post J. Em. Ksiądz Prymas Polski przeprowadza paralelę pomiędzy Męką Chrystusa Pana a cierpieniami Kościoła, w którym cierpi tenże sam Chrystus Pan od swoich wrogów.

J. E. Ksiądz Biskup Śląski swój List Pasterski poświęca sprawie święcenia niedzieli i dni świątecznych. J.E. Ksiądz Biskup Chełmiński zaś w swym Liście omawia kwestję cierpień, które każdy człowiek przechodzi w swej wędrówce ziemskiej.

Nowe zadania Zjednoczenia Młodzieży Polskiej.

Episkopat Polski na swojej ostatniej konferencji przyjął do Akcji Katolickiej Zjednoczenie Młodzieży Polskiej, centralę ogólnopolską Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej (S. M. P.). Działalność S. M. P. w dziedzinie akcji katolickiej jest znaną w całej Polsce. W nowej swej roli Zjedn. Młodzieży Polskiej ma brać żywy udział np. w pracach, zmierzających do obrony katolickiej rodziny, zbudowanej na sakramentalnem, nierozerwalnem małżeństwie. Należy zwrócić specjalną uwagę na przygotowanie młodzieży do stanu małżeńskiego (rekolekcje, kursy dla narzeczonych) oraz na podniesienie życia rodzinnego (ankiety, współpraca nad wychowaniem młodszego rodzeństwa). Tak pomyślana praca wśród młodzieży znajdzie niewątpliwie poparcie całego społeczeństwa katolickiego.

III. Kronika zagraniczna.

Wskazówki Ojca św. dla kaznodziejów wielkopostnych w Rzymie.

Ojciec św., przyjmując w dniu 8 b. m. kaznodziejów wielkopostnych, wygłosił do nich dłuższe przemówienie. „Znajdujemy się, mówił Ojciec św., w okresie dwuch konferencyj międzynarodowych, po których wiele spodziewa się świat, coraz bardziej pogrążający się w pesymizmie. Mamy nadzieję, że Opatrzność przyjdzie nam z pomocą i ręka Boska wesprze i zastąpi rękę ludzką. Dzieje wykazywały zawsze niemoc ludzką przy rządzeniu sprawami świata, albowiem sprawy jego posłuszne są ręce Boskiej a nie woli ludzkiej". Kryzys doby obecnej odczuwa się nietylko w stosunkach międzynarodowych i politycznych, odczuwa się go również wewnątrz każdej rodziny. Kaznodzieje winni oświecać sumienia i zwracać uwagę, że wszyscy jesteśmy w ręku Boga, choć o Nim zapomina się nawet tam, gdzie się rozprawia o losach narodów. To zapominanie o Bogu w sferach mężów stanu, kierujących polityką narodów, w sferach bankierów, finansistów, wojskowych i innych, stojących u góry, naśladowane jest przez szerokie masy. Wbudzone już zostało uczucie miłosierdzia, wobec tego jednak, że statystyki wykazują wciąż znaczne ilości bezrobotnych w poszczególnych krajach, że nędza wciąż rośnie, wiele jeszcze uczynić trzeba wysiłków, by pomóc potrzebującym. Dlatego też dalszym obowiązkiem kaznodziejów jest przypominać wiernym o cierpieniach ich bliźnich i nawoływać do niesienia im pomocy. Ponadto słowami swemi winni nieść pociechę i podnosić na duchu. Świat dzisiejszy stworzył sobie pogańską wiarę w to, jakoby pieniądz był celem, do którego winien zmierzać i jemu wszystko poświęcać. Tymczasem już św. Grzegorz Wielki powiedział: „Bogactwa człowie-

ka stają się jego kolcami". W końcu ze szczególnym naciskiem podkreślił Ojciec św., że nauki, jakie wygłaszać będą kaznodzieje w czasach obecnych, oznaczać się winny optymizmem, który jest równoznaczny z nadprzyrodzoną cnotą nadziei, stanowiącą podstawę życia duchowego.

Nowe czasopismo do walki z bezbożnictwem.

Z Monachjum donoszą, że nakładem wydawniczej firmy Hans Eder niebawem zacznie wychodzić nowe czasopismo *Das Licht*, którego celem będzie omawianie wszelkich zagadnień, stojących w związku z rozwielmożniającem się bezbożnictwem i propagandą za paleniem ciał i krematorjami, których wprowadzenie jest, jak wiadomo, jednym z najbliższych celów wolnomyślicieli. Jednocześnie nowe czasopismo walczyć będzie z przejawami bolszewizmu w życiu społecznem i dążyć do umocnienia zdrowego ducha w rodzinach.

Watykan w sprawie oo. Jezuitów w Hiszpanji.

Journal des Débats podaje zaczerpniętą z kół dobrze poinformowanych wiadomość w sprawie not watykańskich, niedawno przesłanych rządowi republikańskiemu Hiszpanji. Według tych wiadomości wnioskować można, że Ojciec św. bardzo energicznie zaprotestował przeciwko postępowaniu rządu hiszpańskiego z zakonem oo. Jezuitów oraz w sprawie konfiskaty ich dóbr. Papież uważa, że jeśli dekret rządowy miał na celu wydalenie tego zakonu z Hiszpanji, to należy mu się odpowiednia pomoc pod względem materjalnym.

Statystyka religijna z całego świata.

Według miesięcznika holenderskiego *Het Schild*, ludność całej ziemi wynosiła z biegiem 1931 roku 1.850.174.334 osób. Pod względem wyznaniowym na pierwszem miejscu umieścić należy katolików, reprezentowanych cyfrą 351.839.665, t. j. 19% całej ludności. Na drugiem miejscu stoją wyznawcy Konfucjusza (304.027.114, t. j. 16,4%), dalej następują kolejno: mahometanie (13,8%), buddyści (10,8%), protestanci (8,9%), prawosławni (7,1%), poganie (6,6%), bezwyznaniowcy (4,1%), żydzi (0,9%), i t. d. W Europie katolicy stanowią 42,9% ludności, w Ameryce — 53,1%, w Azji — 1,7%, w Afryce — 3,8% i w Australji — 22%. W Azji najwięcej zwolenników liczy religja Konfucjusza (30,5%), dalej religje indyjskie (22,5%), buddyjska (20%) i mahometańska (17,9%); w Afryce prym trzymają poganie (51,2%), a za nimi mahometanie (37,1%); w Australji — protestanci (62,4%), katolicy (22%) i poganie (11,2%). Ameryka po katolikach posiada najwięcej bezwyznaniowców (27,8%), protestanci zajmują tam dopiero trzecie miejsce (15,4%).

Nauczycielstwo a Akcja Katolicka.

W organie związku katolickiego nauczycielstwa czesko-słowackiego. *Věstnik katolického ucitelstva* z 16 ub. m., czytamy naczelny artykuł p. Karola Hrocha p. t. *Nauczyciele katoliccy a Akcja Katolicka*, w którym autor wskazuje na konieczność udziału nauczycielstwa w Akcji Katolickiej, a jako warunek tego udziału podaje pogłębienie wiedzy religijnej. Główny teren współpracy widzi autor w stowarzyszeniach młodzieży, a także w działalności charytatywnej, misyjnej i t. d. U nas tak „występne" idee pociągnęłyby za sobą masowe redukcje i usuwanie w stan spoczynku tego typu nauczycieli katolików.

Drukowano za zezwoleniem
JE. Księdza Arcybiskupa-Metropolity.

Redaktor i Wydawca:
Ks. LEON ŻEBROWSKI
Kan. Kapit. Metropol.

DRUKARNIA ARCHIDIECEZJALNA W WILNIE.